

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Formålet med lovforslaget er at sikre, at udtagelse af nævninge og domsmænd foregår uafhængigt af partipolitik.

Nævninge og domsmænd skal ifølge lovforslaget være personer, der udpeges tilfældigt blandt befolkningen i stedet for som nu, hvor nævninge og domsmænd udtages fra vælgerforeningernes medlemsskare. Kriterierne for at blive udpeget som nævning og domsmand skal være, at personen er mellem 18 og 65 år og ikke er kriminel. Forhenværende nævninge og domsmænd må ikke være nævninge igen, før der er gået mindst 8 år.

Det skal være frivilligt, om man vil være nævning eller domsmand, derfor kan f.eks. syge eller udsendte i udenrigstjenesten ikke tvinges til at være nævning eller domsmand.

Det skal heller ikke være muligt for folketingsmedlemmer eller andre, der kan beskyldes for interesseblanding, at blive nævning eller domsmand.

Endvidere skal der gives lønkomensation til alle, der optræder som nævning, idet det i dag kun er offentligt ansatte, der modtager en sådan komensation. Dette bevirker, at kommunalt ansatte socialdemokratiske partimedlemmer er kraftigt overrepræsenteret i forhold til selvstændigt næringsdrivende og ansatte i den private sektor.

Lovforslaget fremsættes på baggrund af den megen diskussion om nævninges upartiskhed. I dag repræsenterer 5.500 domsmænd og nævninge befolkningens fire millioner voksne borgere. Udvælgelsen af disse 5.500 personer foretages i dag af det såkaldte grundlisteudvalg, der nedsættes af de pågældende kommunalbestyrelser.

Grundlisteudvalgene består af lokale politikere, hvilket bevirker, at hovedparten af de udpegede domsmænd og nævninge som regel er medlemmer af de lokale vælgerforeninger. Dette gør, at der kun er

ca. 6 pct. af befolkningen, der står til rådighed som nævning, idet ca. 94 pct. af befolkningen ikke er medlem af en vælgerforening. Inden for denne 6 pct.s-gruppe er der tillige en skæv aldersfordeling (for få unge) og en skæv erhvervsfordeling (for mange funktionærer og offentligt ansatte).

Når man derfor siger, at nævningene og domsmændene er »almindelige borgere«, er dette langt fra korrekt, idet de pågældende kun i heldigste fald er repræsentative, men normalt ikke er det.

Nævningene udgør en personkreds med en højst atypisk baggrund, idet de som udgangspunkt er medlemmer af et politisk parti, og netop derfor kan deres afgørelser forekomme besynderlige set ud fra befolkningens samlede retsopfattelse.

Derfor bør det nuværende nævninge- og domsmandssystem ikke opretholdes, idet flere diskutabile afgørelser vil lede til, at befolkningen får en bred mistillid til retssystemet.

Dér må den nuværende lovgivning ændres, således at det bliver muligt at udvælge nævninge og domsmænd direkte fra personregistret, hvilket vil bevirke, at nævningene og domsmændene både i omdømme og handling vil være upartiske og som sådan bedre i stand til at afsige acceptable og forståelige domme.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til nr. 1

Der er alene tale om en konsekvensrettelse.

Til nr. 2

Det foreslås, at det af bestemmelsen kommer til at fremgå udtrykkeligt, at nævninge og domsmænd skal være ustraffede.

Det forudsættes, at en person kan anses for ustraffet i bestemmelsens forstand, såfremt han alene har gjort sig skyldig i ubetydelig kriminalitet eller der er